Koklich (Pertussis)

Kesyon yo poze souvan

Ki sa koklich ye?

Koklich, yo rele li tou tous konvilsif, se yon maladi respiratwa ki trè kontajye ki koze pa bakteri *Bordetella pertussis*.

Ki moun ki ka pran koklich?

Koklich ka afekte moun nan tout laj, men tibebe yo gen plis risk pou yo fè maladi grav ak konplikasyon, ki ka gen ladan lanmò.

Timoun pi gran, adolesan, ak granmoun ka pran koklich tou. Nan granmoun, li souvan lakòz yon tous ki dire lontan, ki ka mennen nan vizit medikal repete ak absans nan travay, sitou si yo pa dyagnostike li bonè. Granmoun yo souvan yon sous enfeksyon pou tibebe atravè kontak pwòch.

Kijan moun pran koklich?

Bakteri ki lakòz koklich la gaye fasil soti nan yon moun pou ale nan yon lòt atravè lè a. Lè yon moun ki enfekte tous oswa etènye, li lage ti gout ki gen bakteri yo nan lè a. Lòt moun ka enfekte lè yo respire ti gout sa yo. Moun ki gen koklich ka gaye enfeksyon an depi kòmansman sentòm yo epi pou omwen de semèn apre tous la kòmanse. San tretman, peryòd kontajye a ka dire pi lontan.

Ki sentòm koklich?

Sentòm bonè yo souvan sanble ak yon rim komen epi yo ka gen ladan:

- Etènye
- Tous
- Nen k ap koule
- Lègè lafyèv

Apre 1–2 semèn, tous la vin pi grav epi li ka gen ladan:

- Atak tous rapid ak enkontwolab
- Yon bri “whoop” ki wo lè w ap eseye respire (pa toujou prezan)
- Touf oswa vomi apre epizòd tous

Atak tous sa yo ka fè respire, manje, ak dòmi difisil.
Yon faz rekiperasyon long ka swiv, ak tous k ap dire plizyè semèn jiska mwa.

Pa tout moun ki gen pertussis devlope “whoop” klasik la, epi granmoun souvan pa devlope li. Tibebe ka pa tous ditou e pito gen poz nan respirasyon (apne) oswa difikilte respire enpòtan. Nenpòt difikilte respiratwa mande atansyon medikal imedya.

Ki jan yo dyagnostike pertussis?
Yon founisè swen sante dyagnostike pertussis ki baze sou sentòm ak istwa ekspoze. Yon echantiyon nan dèyè gòj la oswa zòn nen yo kolekte epi teste nan yon laboratwa.

Ki tretman pou koklich?
Yo trete pertussis ak antibyotik Bonè tretman enpòtan paske li kapab:
- Diminye gravite maladi si yo kòmanse bonè
- Ede anpeche pwopagasyon bay lòt moun

Tretman pi efikas lè te kòmanse anvan touse grav adapte devlope.

Ki jan yo anpeche pertussis?
Pi bon fason pou anpeche perklousis se vaksinasyon.
Etap prevansyon adisyonèl yo se evite kontak sere ak moun ki enfekte, espesyalman pou tibebe ak lòt moun ki gen gwo risk pou konplikasyon.
De vaksen ede pwoteje kont perklousis :
- DTaP (diphtèri, tétanos, ak pwètisis ak selil ki elimine, diphtèri, tetanos, ak acellular pertussis) pou tibebe ak timoun ki mwens pase 7 ane
- Tdap (tétanos, diphtèri, ak pwètisis ak selil ki elimine, tetanos, diphtèri, ak acellular pertussis) pou timoun ki pi gran, adolesan, ak granmoun

Ki moun ki ta dwe pran vaksen an pertussis?
Pwoteksyon kont koklich apre vaksinasyon diminye ak tan, kidonk dòz rapèl yo nesesè.
- Yo bay DTaP an seri pou tibebe ak timoun ki poko gen 7 an.
- Yo rekòmande Tdap pou timoun ki pi gran, adolesan, ak granmoun pou kenbe pwoteksyon an.

Tibebe pa kòmanse devlope pwoteksyon pa yo jiskaske vaksinasyon an kòmanse a 2 mwa laj, sa ki fè yo vilnerab nan kòmansman lavi lè risk la pi wo.
Pou ede pwoteje tibebe ki fèk fèt, yo rekòmande pou fanm ansent resevwa vaksen Tdap pandan chak gwosès, ideyalman ant 27 ak 36 semèn, sa ki ede pase pwoteksyon kout tèm bay tibebe a anvan nesans.

Ki kote mwen ka jwenn plis enfòmasyon sou koklich?
- Founisè swen sante
- Depatman sante lokal yo (Local health departments): localhealth.nj.gov
- Depatman Sante (Department of Health) New Jersey: nj.gov/health/
- Sant pou Kontwòl ak Prevansyon Maladi (Centers for Disease Control and Prevention, CDC): nfid.org/infectious-disease/whooping-cough/

Enfòmasyon sa a gen entansyon pou rezon edikatif sèlman epi yo pa gen entansyon ranplase konsiltasyon ak yon pwofesyonèl swen sante.